

COMUNICAT DE PRESĂ nr. 21/23

Luxemburg, 2 februarie 2023

Hotărârea Curții în cauzele conexate C-649/20 P | Spania/Comisia, C-658/20 P | Lico Leasing și Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión/Comisia și C-662/20 P | CaixaBank și alții/Comisia

Ajutoare de stat : Curtea anulează în parte decizia Comisiei privind „sistemul fiscal spaniol în materie de leasing”

Astfel, recuperarea valorii integrale a ajutorului în cauză a fost dispusă pe baza unei identificări eronate a beneficiarilor.

În anul 2006, Comisia Europeană a fost sesizată cu mai multe plângeri referitoare la aplicarea „sistemului fiscal spaniol în materie de leasing” (denumit în continuare „STL”) anumitor acorduri de leasing financiar, în măsura în care acest sistem permitea companiilor maritime să beneficieze de prețuri reduse cu 20-30 % pentru achiziționarea de nave construite de șantieri navale spaniole, în detrimentul vânzărilor șantierelor navale din alte state membre. Potrivit Comisiei, obiectivul STL era de a genera avantaje fiscale în favoarea unor grupuri de interes economic (denumite în continuare „GIE”) și a investitorilor care participau la acestea, care transferau apoi o parte din aceste avantaje către companiile maritime care achiziționaseră o navă nouă.

În decizia în litigiu¹, adoptată în iulie 2013, Comisia a considerat că trei dintre cele cinci măsuri fiscale ce formează STL constituiau un ajutor de stat, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, sub forma unui avantaj fiscal selectiv, parțial incompatibil cu piața internă. Dat fiind că ajutorul în cauză fusese pus în aplicare de la 1 ianuarie 2002 cu încălcarea obligației de notificare², Comisia a solicitat autorităților naționale recuperarea acestuia de la investitori, și anume de la membrii GIE.

În septembrie 2013, Regatul Spaniei, Lico Leasing SA și Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión (PYMAR) SA au introdus acțiuni în anulare împotriva deciziei în litigiu. În Hotărârea Spania și alții/Comisia³, Tribunalul a statuat că avantajul perceput de investitorii GIE nu era selectiv și că motivarea acestei decizii privind criteriile de denaturare a concurenței și de afectare a schimburilor comerciale era insuficientă. În consecință, acesta a anulat decizia în litigiu.

Sesizată cu recursul formulat de Comisie împotriva acestei hotărâri, Curtea a anulat-o prin Hotărârea Comisia/Spania și alții (C-128/16 P)⁴, statuând în special că aplicarea condiției referitoare la selectivitate pe care Comisia își întemeiase analiza era eronată. Aceasta a considerat însă că, în măsura în care Tribunalul nu se pronunțase cu privire la toate motivele invocate în fața sa, litigiul nu era în stare de judecată și, în consecință, a trimis cauzele spre rejudecare Tribunalului.

¹ Decizia 2014/200/UE a Comisiei din 17 iulie 2013 privind ajutorul de stat SA.21233 C/11 (ex NN/11, ex CP 137/06) pus în aplicare de Spania – Regim fiscal aplicabil anumitor acorduri de leasing financiar, cunoscut și sub denumirea de sistem fiscal spaniol în materie de leasing (JO 2014, L 114, p. 1).

² Obligație prevăzută la articolul 108 alineatul (3) TFUE.

³ Hotărârea din 17 decembrie 2015, Spania și alții/Comisia, [T-515/13 și T-719/13](#) (a se vedea de asemenea [CP nr. 150/15](#)).

⁴ Hotărârea din 25 iulie 2018, Comisia/Spania și alții, [C-128/16 P](#) (a se vedea de asemenea [CP nr. 150/15](#)).

Prin Hotărârea după trimiterea spre rejudecare Spania și alții/Comisia (denumită în continuare „hotărârea atacată”), Tribunalul a respins acțiunile introduse de Regatul Spaniei, Lico Leasing și PYMAR, acestea din urmă fiind susținute în concluziile lor de 34 de entități care fuseseră admise să intervină în același scop în cadrul cauzei C-128/16 P (denumite în continuare „intervenientele în primul recurs”).

În această hotărâre, Tribunalul a înlăturat motivul ce viza contestarea selectivității STL, statuând în esență că existența unei puteri discreționare extinse a administrației fiscale pentru autorizarea amortizării anticipate era suficientă pentru a admite selectivitatea STL în ansamblul său. Acesta a înlăturat de asemenea motivele întemeiate pe nemotivarea deciziei în litigiu, pe încălcarea principiului egalității de tratament, pe încălcarea principiilor protecției încrederii legitime și securității juridice, precum și a principiilor aplicabile recuperării ajutorului. Cu privire la acest din urmă aspect, în special, Tribunalul a considerat că Comisia nu a săvârșit nicio eroare de drept prin faptul că a dispus recuperarea integrală a ajutorului în cauză doar de la investitorii GIE, deși o parte din avantajul fiscal obținut fusese transferată unor terți, și anume companiile maritime.

Prin urmare, Regatul Spaniei, Lico Leasing și PYMAR, precum și intervenientele din primul recurs au formulat trei recursuri distincte împotriva hotărârii atacate, prin care urmăresc să obțină anularea acesteia și, prin urmare, anularea deciziei în litigiu.

Prin hotărârea sa, **Curtea admite motivul Regatului Spaniei întemeiat pe nemotivarea hotărârii atacate în ceea ce privește recuperarea ajutorului în cauză și respinge în rest recursurile.** Întrucât a anulat astfel în parte această hotărâre și **a apreciat că este în măsură să soluționeze ea însăși în mod definitiv partea acțiunilor care rămâne de examinat, Curtea consideră, în urma examinării sale, că se impune anularea deciziei în litigiu în măsura în care prin aceasta se dispune recuperarea valorii integrale a ajutorului în cauză de la beneficiarii săi pe baza unei identificări eronate a acestora din urmă.**

Aprecierea Curții

Într-o primă etapă, Curtea examinează excepția de inadmisibilitate invocată de Comisie împotriva recursului formulat de intervenientele în primul recurs, întemeiată pe o eroare de drept care ar afecta recunoașterea calității lor de interveniente în cadrul procedurii de trimitere spre rejudecare. În această privință, Curtea consideră că articolul 40 din Statutul Curții, respectarea drepturilor procedurale garantate intervenienților de Regulamentul de procedură al Tribunalului și principiul bunei administrări a justiției impun, în cadrul unei înlănțuiri coerente a procedurilor în fața Curții și a Tribunalului, ca un intervenient în recurs să aibă de drept calitatea de intervenient în fața Tribunalului atunci când acestei instanțe îi este trimisă o cauză spre rejudecare ca urmare a anulării de către Curte a unei decizii a Tribunalului. Așadar, contrar celor susținute de Comisie, Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a recunoscut o asemenea calitate persoanelor interesate, în asemenea împrejurări. În consecință, persoanele interesate sunt, ca atare, abilitate să formuleze un recurs împotriva hotărârii atacate, din moment ce ele sunt, de altfel, afectate în mod direct de această hotărâre⁵, întrucât, prin respingerea acțiunilor, aceasta le expune riscului de a trebui să ramburseze ajutoarele primite. Prin urmare, recursul lor este admisibil.

Într-o a doua etapă, Curtea examinează motivele de recurs referitoare, unele dintre ele, la analiza selectivității STL și, celelalte, la obligația de recuperare.

În ceea ce privește, în primul rând, **aprecierea condiției selectivității**, Curtea subliniază, de la bun început, că o măsură fiscală avantajoasă a cărei acordare depinde de puterea discreționară a administrației fiscale nu poate fi considerată ca prezentând un caracter general. În consecință, selectivitatea unei astfel de măsuri nu poate fi apreciată pe baza unei metode special concepute pentru a dezvălui selectivitatea ascunsă a măsurilor fiscale avantajoase de aplicabilitate generală⁶. Or, în speță, **Tribunalul trebuia să se pronunțe asupra analizei unei**

⁵ Această condiție fiind prevăzută la articolul 56 al doilea paragraf a doua teză din Statutul Curții de Justiție.

⁶ Potrivit acestei metode, numită „în trei etape”, aprecierea selectivității unei măsuri cu caracter general care instituie un regim fiscal avantajos impune, mai întâi, identificarea regimului fiscal comun, apoi verificarea dacă regimul în cauză derogă de la regimul comun, ca cadru de referință, prin faptul că supune operatori aflați într-o situație comparabilă, din punct de vedere factual și juridic, unui tratament fiscal diferențiat și, în această

măsuri a cărei acordare depindea de puterea discreționară a autorităților competente, astfel încât nu i se poate reproșa că a omis să o analizeze potrivit metodei aplicabile măsurilor fiscale cu caracter general.

Abordând astfel criteriile de apreciere relevante în prezența unei măsuri fiscale avantajoase acordate în mod discreționar, Curtea este de acord cu Tribunalul că **existența unui sistem de autorizare nu implică în sine caracterul selectiv al măsurii analizate**. Așadar, o asemenea calificare impune să se demonstreze că autoritățile competente dispun de o putere discreționară extinsă de a determina beneficiarii, precum și condițiile de acordare a măsurii considerate, astfel încât exercitarea acestei competențe trebuie să fie considerată ca **favorizând întreprinderi sau producții beneficiare față de altele**, care nu sunt beneficiare, **dar într-o situație comparabilă în raport cu obiectivul urmărit**.

În speță, Curtea statuează că Tribunalul a constatat astfel în mod întemeiat, în cadrul aprecierii sale suverane cu privire la dreptul național, a cărei denaturare nu a fost, de altfel, invocată, că acest drept conferea administrației fiscale o marjă de apreciere importantă pentru a autoriza amortizarea anticipată, ținând seama în special de imprecizia criteriilor puse în aplicare și de lipsa încadrării interpretării pe care o impun. În această privință, Tribunalul nu trebuia să investigheze dacă, în fapt, exercitarea acestei puteri discreționare *de iure* condusesese efectiv la un tratament favorabil nejustificat al anumitor operatori față de alții care se aflau într-o situație comparabilă.

În consecință, **fără a săvârși o eroare de drept, Tribunalul a considerat, pentru a constata selectivitatea măsurii constând în amortizarea anticipată, că existența unor aspecte discreționare era de natură să favorizeze beneficiarii în raport cu alte persoane impozabile care se aflau într-o situație comparabilă**. Prin urmare, **Tribunalul a putut concluziona în mod întemeiat că Comisia nu a săvârșit nicio eroare atunci când a dedus din caracterul selectiv al amortizării anticipate că STL era selectiv în ansamblul său**, în măsura în care este cert că celelalte măsuri în litigiu care formează STL depindeau de autorizarea prealabilă a amortizării anticipate. **În consecință, Curtea respinge ca nefondate toate motivele referitoare la selectivitatea STL**.

În al doilea rând, **în ceea ce privește recuperarea ajutoarelor ilegale**, Curtea statuează că aplicarea principiilor protecției încrederii legitime și securității juridice în hotărârea atacată nu conține nicio eroare de drept, cu excepția totuși a unei erori fără incidență asupra aprecierii Tribunalului, astfel încât **criticile invocate în acest sens trebuie de asemenea să fie respinse**.

În al treilea și ultimul rând, **Curtea se pronunță cu privire la un motiv întemeiat pe nemotivarea hotărârii atacate**. În această privință, Curtea statuează că, **deși acesta din urmă pare motivat corespunzător cerințelor legale în ceea ce privește caracterul selectiv al STL, situația nu este în schimb aceeași în ceea ce privește recuperarea ajutorului în cauză**.

Curtea arată așadar că, pentru a răspunde la un motiv prin care se urmărește contestarea ordinului de recuperare care figurează în decizia în litigiu, în măsura în care dispune recuperarea integrală a ajutorului în cauză de la investitori, deși o foarte mare parte a avantajului astfel acordat ar fi fost transferat în mod sistematic companiilor maritime, **Tribunalul s-a limitat să enunțe că, în decizia în litigiu, numai investitorii fuseseră identificați ca beneficiari ai ajutorului și să constate că această concluzie nu făcea obiectul litigiului**. Or, potrivit Curții, chiar dacă identificarea beneficiarilor nu ar fi fost contestată de părțile în cauză, acestea, prin intermediul motivului invocat, susțineau totuși, în mod implicit, dar necesar, că ele nu fuseseră singurele beneficiare ale ajutorului în cauză. **Întrucât Tribunalul nu a răspuns astfel la motivul menționat, el a omis, în consecință, să se pronunțe cu privire la acesta, ceea ce constituie o încălcare a obligației de motivare**.

În aceste condiții, **Curtea anulează hotărârea atacată în măsura în care prin aceasta se resping acțiunile în privința anulării deciziei în litigiu, în măsura în care aceasta desemnează GIE și investitorii acestora ca fiind singurii beneficiari ai ajutorului vizat, precum și în privința anulării dispoziției prin care Regatul Spaniei i se impune să recupereze întreaga valoare a ajutorului vizat de la investitorii GIE**. Respinge în rest

ipoteză, verificarea, în final, dacă o astfel de diferențiere poate fi justificată de natura sau de economia sistemului de impozitare.

recursurile.

Într-o a treia etapă, apreciind că partea din acțiunile în anulare care rămâne să fie examinată după anularea în parte a hotărârii atacate, referitoare, în speță, la **temeinicia obligației de recuperare a ajutorului în cauză de la beneficiarii acestuia**, este în stare de judecată, **Curtea decide să soluționeze ea însăși în mod definitiv acest aspect**. În această privință, ea respinge, de la bun început, motivele și argumentele întemeiate pe o încălcare a principiilor protecției încrederii legitime și securității juridice, precum și pe o încălcare a principiului egalității de tratament ca nefondate, prin adoptarea majorității motivelor corespunzătoare din hotărârea atacată.

Abordând astfel, în cadrul examinării motivului cu privire la care Tribunalul a omis să se pronunțe, problema identificării beneficiarilor ajutorului în cauză, **Curtea amintește că obligația de recuperare a unui ajutor considerat de Comisie ca fiind incompatibil cu piața unică are ca obiectiv restabilirea situației anterioare acordării ajutorului, lipsind beneficiarii lui, și anume întreprinderile care au beneficiat efectiv de ajutor, de avantajul concurențial pe care aceasta l-a oferit.**

Or, în speță, rezultă din propriile constatări ale Comisiei că STL constituia, în ansamblul său, un dispozitiv fiscal destinat să genereze un avantaj nu numai în favoarea investitorilor regrupați în cadrul unui GIE, ci și a companiilor maritime. Pe de altă parte, din elementele prezentate de Comisie reiese că repartizarea acestui avantaj între o companie maritimă și investitorii unui GIE era prevăzută în contracte cu forță juridică obligatorie, supuse autorităților fiscale și de care acestea din urmă țineau seama pentru a autoriza, în exercitarea puterii lor discreționare, amortizarea anticipată. Având în vedere aceste elemente, Curtea statuează că Comisia a săvârșit o eroare de drept, în raport cu obiectivul urmărit de recuperare, prin desemnarea investitorilor GIE drept singurii beneficiari ai ajutorului în cauză pentru motivul esențial că avantajul obținut de companiile maritime în temeiul transferului unei părți din avantajul fiscal acordat GIE rezulta dintr-o combinație de operațiuni juridice între entități private care, ca urmare a acestui fapt, nu era imputabil statului, în condițiile în care GIE erau totuși obligate, în temeiul normelor aplicabile, să transfere acestor companii fiscale o parte fiscală care, din acest motiv, nu era imputabilă statului, în condițiile în care GIE erau totuși obligate, în temeiul normelor aplicabile, să transfere acestor companii maritime o parte din avantajul fiscal obținut.

În consecință, **Curtea anulează în parte decizia în litigiu, și anume în măsura în care desemnează GIE și investitorii acestora ca fiind singurii beneficiari ai ajutorului vizat și, prin urmare, în măsura în care dispune recuperarea valorii integrale exclusiv de la investitorii GIE.**

MENȚIUNE: Curtea de Justiție poate fi sesizată cu un recurs, limitat la chestiuni de drept, împotriva unei hotărâri sau ordonanțe a Tribunalului. În principiu, recursul nu are efect suspensiv. Dacă este admisibil și întemeiat, Curtea anulează decizia Tribunalului. Atunci când cauza se află în stare de judecată, Curtea poate să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul. În caz contrar, ea trimite cauza spre rejudecare Tribunalului, care este legat de decizia pe care Curtea a pronunțat-o în recurs.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

Rămâneți conectați!

